

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних, професора, заслуженого працівника освіти України Дубинського Олега Юрійовича – на дисертацію Лисеюка Сергія Миколайовича на тему: «Адміністративно-правовий механізм регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право (08 – право)

Ступінь актуальності обраної теми. В будь-якій цивілізованій країні Світу, якою, безумовно, є і Україна, будівельна галузь виступає однією із ключових ланок її економічного розвитку та добробуту. Важливість підкреслюється тим, що будівельна сфера забезпечує не тільки будівництво житла та критичної інфраструктури, а й впливає на інші суміжні сфери, стимулюючи при цьому їх розвиток та забезпечуючи роботою велику кількість людей. А відтак, залучення інвестицій у дану сферу є критично важливим для забезпечення сталого розвитку не тільки будівельної галузі країни, а й всієї держави та суспільства. Інвестиції дозволяють не просто будувати, а й модернізувати виробничі потужності, впроваджувати нові технології та засоби, що в свою чергу зменшує собівартість будівництва, підвищує якість об'єктів і робить їх більш доступними для населення. Разом із тим, в умовах сьогодення інвестиційна діяльність у даному напрямку, м'яко кажучи, бажає залишати кращого, а відтак не викликає сумніву, що дисертація Лисеюка Сергія Миколайовича на тему: «Адміністративно-правовий механізм регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі» є актуальною та своєчасною.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Детальне ознайомлення з текстом дисертаційної роботи, авторефератом та науковими працями здобувача свідчить про логічність та послідовність викладення результатів дослідження, а також показує, що визначені Лисеюком С.М. мета, об'єкт, предмет і завдання дослідження дозволили в повній мірі розкрити обрану тему дисертації.

У дисертації правильно визначено *мету*, яка полягає у тому, щоб ґрунтуючись на аналізі та узагальненні сучасних наукових праць вчених, норм чинних законів та підзаконних нормативно-правових актів, відповідних законопроектів, правозастосовної та судової практики з'ясувати сутність, структуру та особливості адміністративно-правового механізму регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі, на підставі чого опрацювати пропозиції та рекомендації щодо впровадження інноваційних проектів в будівельну галузь як вид інвестиційної діяльності та запропонувати шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь (с.19). На виконання окресленої мети чітко сформульовано та вирішено завдання дослідження.

Об'єкт та предмет дисертації сформульовані відповідно до встановлених вимог. Так, об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності в будівельну галузь. В свою чергу предметом є адміністративно-правовий механізм регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі (с.20).

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації становлять праці фахівців у галузі теорії держави та права, адміністративного, інвестиційного, фінансового, права тощо. Крім того, було використано напрацювання фахівців з інших галузевих дисциплін, зокрема теорії управління, філософії, соціології, тощо. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять довідкові та періодичні видання, статистичні матеріали, судова практика, тощо.

Основні наукові результати дисертаційного дослідження Лисеюка С.М. висвітлено в п'яти наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, а також в трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація є однією з перших спроб, у мовах дії правового режиму

воєнного стану на території України, системно, на рівні дисертаційного дослідження з'ясувати сутність адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь, розкрити його структуру та особливості, на підставі чого розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на впровадження інноваційних проектів в будівельну галузь як вид інвестиційної діяльності та запропонувати шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Так, в роботі дійсно вперше: запропоновано авторське визначення поняття адміністративних процедур інвестиційної діяльності в будівельну галузь, до яких в свою чергу запропоновано віднести такі: розробка інвестиційних програм; державна експертиза; дозвільні процедури; контрольно-наглядові процедури; реєстраційні процедури (наприклад, реєстрація права власності); під суб'єктами адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь запропоновано розуміти органи державної влади, а також юридичні (різних форм власності) та фізичні особи, які відповідно до норм чинного законодавства наділені сукупністю прав та обов'язків, які дають їм можливість реалізовувати діяльність щодо акумуляції інвестицій, а також регулюванні їх використання та розподілу з метою реалізації публічних та приватних інтересів у будівельній галузі (с.24–25).

В наукових статтях та тезах доповідей на науково-практичних конференціях достатньо повно розкрито результати дисертаційного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Лисеюка С.М. не викликають сумнівів. Висновки в дисертації сформовано відповідно до поставлених завдань. У роботі чітко простежується логіку викладення матеріалу: від характеристики загальнотеоретичної конструкції інвестиційної діяльності в будівельну галузь, виявлення проблемних у відповідному

нормативно-правовому регулюванні, до їх вирішення шляхом надання пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена аналізом актуальних пропозицій науковців щодо вдосконалення норм права у відповідній сфері.

Отже, результати дисертаційного дослідження Лисеюка С.М., які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів наукового пізнання, зокрема таких як: логіко-семантичний, аналітичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, аналізу, моделювання, прогнозування.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: науково-дослідній сфері – як підґрунтя для подальшого дослідження проблем адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі; правотворчій сфері – у процесі опрацювання нових і вдосконалення чинних нормативно-правових актів у сфері інвестиційної діяльності в будівельній галузі; правозастосовній сфері – з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів, що уповноважені реалізовувати заходи у сфері інвестиційної діяльності в будівельній галузі; освітньому процесі – під час підготовки лекційних, науково-методичних матеріалів, а також підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Інвестиційне право», «Житлове право» тощо.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Лисеюка С.М. викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Перший розділ «Загальна характеристика адміністративно-правових засад інвестиційної діяльності в будівельну галузь» складається з трьох підрозділів, в яких: схарактеризовано інвестиційну діяльність як об'єкт адміністративно-правового дослідження; визначено поняття та розкрито специфіку будівельної галузі як предмету інвестиційної діяльності; запропоновано поняття адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь, розкрито його структуру та особливості; надано характеристику нормативно-правовим засадам інвестиційної діяльності в будівельну галузь.

Другий розділ «Особливості адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь» складається з трьох підрозділів, в яких: систематизовано коло суб'єктів адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь; охарактеризовано адміністративні процедури інвестиційної діяльності в будівельну галузь; окреслено юридичні гарантії прав учасників адміністративно-правових відносин інвестиційної діяльності в будівельну галузь.

Третій розділ «Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання інвестиційної діяльності в будівельну галузь» складається з двох підрозділів, які присвячені опрацюванню способів впровадження інноваційних проектів в будівельну галузь як вид інвестиційної діяльності та окресленню шляхів вдосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь.

Після кожного розділу, й дисертації загалом, сформульовано *висновки*, у яких висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності.

Дисертант слушно узагальнює ключові чинники, які характеризують інвестиційну діяльність як об'єкт адміністративно-правового дослідження, є наступні: 1) вона виступає предметом державного регулювання, що здійснюється у визначених законодавством формах та напрямках; 2) наявність спеціальних, державних гарантій забезпечення прав інвесторів, а також захисту інвестицій, за рахунок чого досягається ефективність та законність інвестиційної діяльності в цілому; 3) законодавчі джерела регулювання інвестиційної діяльності допускають її припинення, як на договірній основі між самими суб'єктами, так і в адміністративному, примусовому порядку рішенням органу влади за наявності встановлених законом підстав (с.41).

Автором досить влучно наголошено, що в сучасних умовах національного розвитку, будівельна галузь України є доволі складним напрямком для проведення інвестиційної діяльності, що виражається в наступних специфічних моментах: по-перше, це важлива складова національної економіки, адже результатами її функціонування є створення архітектурних об'єктів, які мають свою цінність, а також розвиток суміжних із будівельною сферою галузей суспільного виробництва; по-друге, будівельна галузь концентрує в собі велике коло зовнішніх та внутрішніх ризиків, внаслідок чого інвестування в неї повинно відбуватись за наявності чіткого плану, прогнозів, певної фінансової логіки отримання прибутку та врахування форс-мажорів, які можуть цьому завадити; по-третє, будівництво передбачає особливий, регламентований державою підхід до ціноутворення, що впливає на механізм інвестування; по-четверте, будівельна галузь є предметом державної, а також інших видів контрольно-наглядової діяльності, що з одного боку створює надмірне регуляторне навантаження на неї, а з іншого – є додатковою запорукою законності та захисту інвестицій; по-п'яте, будівельна діяльність передбачає довгостроковість інвестицій та їх окупність (с.56).

До системи суб'єктів адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь слушно запропоновано віднести: 1) Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України – вищі органи державної влади, які

забезпечують формування законодавчої та адміністративної основи для здійснення інвестиційної та будівельної діяльності на території України; 2) Міністерство економіки та Міністерство фінансів – центральні органи державної влади, які забезпечують формування та реалізацію державної політики в сфері інвестування, міжнародної інвестиційної співпраці та будівництва; 3) Державна інспекція архітектури та містобудування України – орган, уповноважений на здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду; 4) органи місцевого самоврядування, які сприяють інвестиційній діяльності в будівельну та інші галузі на регіональному рівні (с.104).

З метою вдосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь автором запропоновано: розробити та прийняти «Концепцію розвитку будівельної галузі України», ключовою метою якої має бути забезпечення сталого, ефективного та інноваційного розвитку цієї сфери, з урахуванням сучасних викликів та загроз. В контексті стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь вказана Концепція повинна передбачати вирішення наступних завдань: 1) удосконалення сучасної нормативно-правової основи для функціонування будівельної галузі, а також залучення інвестицій до неї; 2) розробка ефективних програм підтримки та розвитку будівельної галузі; 3) забезпечення інноваційного розвитку будівельної сфери, що передбачає впровадження сучасних технологій і матеріалів, які зменшують витрати на будівництво та покращують реалізації ефективність проектів; 4) розвиток державно-приватного партнерства; 5) створення сучасних програм та науково-методичних матеріалів для навчання та підвищення кваліфікації інженерів, архітекторів, менеджерів, тощо; 6) протидія корупції, зокрема у сфері проведення тендерів на будівництво (с.175).

Загалом, дисертація Лисеюка С.М. вирізняється послідовним викладом матеріалу, глибиною сформульованих думок, що свідчить про достатній рівень та наукову спроможність дисертанта. Зміст роботи, а також перелік наукових

публікацій, доводять наукову зрілість, володіння здобувачем методикою дослідницької роботи, уміння узагальнювати досягнуте в науці і на основі цього самостійно формулювати гіпотези, положення, висновки, які мають концептуальний характер та є основою для подальших наукових пошуків у цьому напрямку.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Разом із тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:

1. Розкриваючи у підрозділі 1.2. дисертаційного дослідження поняття та специфіку будівельної галузі як предмету інвестиційної діяльності, здобувач робить низку цікавих з теоретичної точки зору висновків. Разом із тим, робота тільки виграла б, якби автор надав власну оцінку тому, як саме бойові дії вплинули на діяльність компаній забудовників? Адже наразі саме війна є одним із найбільш негативних чинників, які шкодять цій галузі.

2. У підрозділі 2.1., який було присвячено характеристиці системи суб'єктів адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь, здобувач пропонує досить розгорнуте визначення поняття вказаних суб'єктів (стор. 92). Разом із тим, таке визначення мало б ще більше наукової новизни, якби автор сформулював своє бачення щодо характерних ознак даного терміну.

3. На сторінці 139 дисертант вказує, що окреслені ним у підрозділі 2.3. гарантії створюють належний рівень забезпечення та захисту законних прав, свобод та інтересів учасників адміністративно-правових відносин інвестиційної діяльності в будівельну галузь. Як недолік здобувачем зауважено, що не всі із окреслених гарантій віднайшли належного законодавчого закріплення. А відтак, важливим завданням законодавця є розширення кола та змісту таких гарантій, що позитивно вплине на проведення теоретичних досліджень у цій сфері, а також поліпшить правозастосовну практику. ми погоджуємось із такою позицією. Однак, додаткового уточнення потребують наступні питання: якими

саме гарантіями слід розширювати відповідний перелік? В якому законодавчому акті їх потрібно закріпити?

4. Здобувачу варто було не тільки окреслити проблеми впровадження інноваційних проєктів в будівельну галузь, а й опрацювати шляхи подолання відповідних проблем.

5. Опрацьовуючи шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь здобувач робить низку цікавих з теоретичної точки зору висновків. Зокрема, досить слушними є пропозиції по розробці «Концепції розвитку будівельної галузі України» (с.160), а також зауваження стосовно доповнень до Закону України «Про інвестиційну діяльність» (с.162). Разом із тим, чомусь автор поза своєю увагою залишив питання державно-приватного партнерства у цій сфері. А відтак, на захисті роботи хотілося б почути позицію Сергія Миколайовича про те, що саме заважає такому партнерству у досліджуваній сфері суспільного життя.

Вищенаведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи і в певній мірі носять характер побажань.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення, як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора, фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Лисеюка С.М. є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам.

Автореферат дисертаційного дослідження відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дисертації. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог. Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дисертаційного дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток не лише вітчизняного адміністративного права, а й в інвестиційне та фінансове право, тощо.

Отже, можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Лисеюка Сергія Миколайовича на тему: «Адміністративно-правовий механізм регулювання інвестиційної діяльності в будівельній галузі» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу, яке полягала у тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів учених, норм чинного законодавства та практики його реалізації, з'ясувати сутність адміністративно-правового механізму інвестиційної діяльності в будівельну галузь, розкрити його структуру та особливості, на підставі чого розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на впровадження інноваційних проектів в будівельну галузь як виду інвестиційної діяльності та запропонувати шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання стимулювання залучення інвестицій в будівельну галузь.

Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право (08 – право).

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

Проректор
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України

Олег ДУБИНСЬКИЙ